

Disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen

**Deall arweiniad NICE –
gwybodaeth i bobl sy'n ystyried y
weithdrefn, a'r cyhoedd**

Disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen
Deall arweiniad NICE – gwybodaeth i bobl sy'n ystyried y
weithdrefn, a'r cyhoedd

Dyddiad cyhoeddi: Mai 2004

I archebu copïau

Gellir archebu copïau o'r llyfryn hwn o Linell Ymateb y GIG; ffoniwch 0870 1555 455 a dyfynnwch rif cyfeirnod N0582. Mae copi Saesneg yn unig ar gael hefyd, rhif cyfeirnod N0581. Mae arweiniad ymyriadau NICE y seiliwyd y wybodaeth hon arno ar gael o wefan NICE (www.nice.org.uk). Gellir cael copïau hefyd o Linell Ymateb y GIG, rhif cyfeirnod N0580.

Y Sefydliad Cenedlaethol dros **Ragoriaeth Glinigol**

MidCity Place
71 High Holborn
London
WC1V 6NA

Gwefan: www.nice.org.uk

ISBN: 1-84257-646-1

Cyhoeddwyd gan y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol
Mai 2004

Cysodwyd gan Icon Design, Eton
Argreffir yn ôl y Galw

©Y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol, Mai 2004. Cedwir pob hawl. Gellir atgynhyrchu'r deunydd hwn am ddim at ddibenion addysgol ac at ddibenion nad ydynt yn gysylltiedig ag elw o fewn y GIG. Ni chaniateir ei atgynhyrchu gan neu ar gyfer sefydliadau masnachol heb ganiatâd ysgrifenedig uniongyrchol y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol.

Cynnwys

Ynglŷn â'r wybodaeth hon	4
Ynglŷn â disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen	5
Beth y mae NICE wedi'i benderfynu?	8
Beth y mae'r penderfyniad yn ei olygu i chi	9
Gwybodaeth bellach	10

Ynglŷn â'r wybodaeth hon

Mae'r wybodaeth hon yn disgrifio'r arweiniad y mae'r Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol (NICE) wedi ei ddsbarthu i'r GIG ar weithdrefn a elwir yn ddisgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen. Nid yw'n ddisgrifiad cyflawn o'r hyn y mae'r weithdrefn yn ei olygu – dylai tîm gofal iechyd y claf ei disgrifio yn fanwl.

Mae NICE wedi edrych ar ba un a yw disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen yn ddigon diogel ac yn gweithio'n ddigon da i'w defnyddio'n rheolaidd.

Er mwyn llunio'r arweiniad hwn, mae NICE wedi:

- edrych ar ganlyniadau astudiaethau ar ddiogelwch disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen ac ar ba mor dda y mae'n gweithio
- gofyn am farn arbenigwyr
- gofyn am farn sefydliadau sy'n cynrychioli gweithwyr gofal iechyd proffesiynol a'r cleifion a'r gofalmwyr yr effeithir arnynt gan yr arweiniad hwn.

Mae'r arweiniad hwn yn rhan o'r gwaith y mae NICE yn ei wneud ar 'ymyriadau' (gweler 'Gwybodaeth bellach' ar dudalen 10).

Ynglŷn â disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen

Mae disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen yn ffordd o drin yr hyn a elwir yn dorgest disg thorasig symptomatig. Fel arfer, bydd disgiau gwydn yn eistedd rhwng yr esgyrn yn y meingefn, yn gweithredu fel clustogau. Torgest disg thorasig symptomatig yw pan fydd un o'r disgiau'n torri fel bod y darn mewnol yn dechrau gwthio allan. Os bydd yn gwthio allan i'r fath raddau fel ei fod yn gwthio yn erbyn y nerfau sy'n rhedeg drwy'r meingefn, gall achosi:

- poen yn y cefn a'r coesau
- teimlad o wendid yn y coesau
- problemau gyda'r bledren

Nod disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen yw tynnu'r rhan o'r ddisg sy'n gwthio yn erbyn y nerf. Fel arfer, bydd y llawfeddyg yn gwneud toriad bach yn y cefn ac yn defnyddio offer cul arbennig i dorri rhan bach o'r ddisg. Defnyddir pelydr laser i gynhesu a dinistrio rhan o du mewn y ddisg a lleihau'r rhan sy'n gwthio allan. Defnyddir yr offer arbennig i dynnu allan unrhyw ddarnau o ddeunydd disg sy'n weddill. Defnyddir pelydr-X i weld yr hyn y mae'r llawfeddyg yn ei wneud ac i sicrhau ei fod ef neu

ei bod hi yn y lle cywir. Gan fod hyn yn digwydd yn agos at y nerfau pwysig sy'n rhedeg drwy'r asgwrn cefn, caiff ymateb y claf ei fonitro drwy gydol y weithdrefn.

Pa mor dda y mae'n gweithio

Yr hyn a ddywedodd yr astudiaethau

Ni allai NICE ddod o hyd i unrhyw astudiaethau da ar y weithdrefn. Yn un o'r astudiaethau a ganfuwyd, dywedodd bron bob un o'r cleifion a oedd wedi cael disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen bod canlyniad y weithdrefn neu'r gwellhad o'u symptomau yn 'dda i ardderchog'. Fodd bynnag, ni roddodd yr astudiaeth hon unrhyw fanylion am beth oedd hyn yn ei olygu mewn gwirionedd. Yn yr un astudiaeth, dychwelodd y cleifion a gafodd y weithdrefn i'w gwaith ymhen tua 10 diwrnod.

Yr hyn a ddywedodd yr arbenigwyr

Dywedodd un o'r arbenigwyr nad oedd unrhyw dystiolaeth a oedd yn dangos bod y weithdrefn yn gweithio'n dda a'i bod yn weithdrefn anodd i lawfeddygon ddysgu ei gwneud yn dda.

Risgiau a phroblemau posibl

Yr hyn a ddywedodd yr astudiaethau

- Ni chofnodwyd unrhyw broblemau yn yr astudiaethau yr edrychodd NICE arnynt. Ond nid oedd yr adroddiadau hyn yn cynnwys llawer o wybodaeth am y ffordd y cynhaliwyd yr astudiaeth na'r hyn a ddigwyddodd i'r cleifion.

Yr hyn a ddywedodd yr arbenigwyr

Dywedodd un o'r arbenigwyr ei bod yn bosibl y gallai claf gael problemau difrifol gyda'u system nerfol o ganlyniad i gael y weithdrefn, a

bod y cleifion yn wynebu risg o niwed i'r nerfau hefyd. Yr oedd yr arbenigwr hwn hefyd yn bryderus y byddai cleifion mewn perygl tra oedd llawfeddyg yn dysgu sut i wneud y weithdrefn.

Beth y mae NICE wedi'i benderfynu?

Mae NICE wedi penderfynu, os yw meddyg am wneud disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen, y dylai sicrhau bod y claf yn deall yr hyn y mae'r weithdrefn yn ei olygu a bod ansicrwydd o hyd am ddiogelwch y weithdrefn a pha mor dda y mae'n gweithio. Dylid sicrhau bod trefniadau arbennig ar waith fel mai dim ond ar ôl cael y drafodaeth hon y mae'r claf yn cytuno (rhoi caniatâd) i gael y weithdrefn.

Dywedodd NICE hefyd bod angen mwy o astudiaethau i weld pa mor dda y mae'r weithdrefn yn gweithio. Yn arbennig, mae NICE wedi annog meddygon i gasglu gwybodaeth am yr hyn sy'n digwydd yn y misoedd a'r blynyddoedd ar ôl i glaf gael disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen.

Sylwadau eraill gan NICE

Mae'r wybodaeth hon ar gyfer y weithdrefn pan gaiff ei defnyddio ar ei phen ei hun. Nid yw NICE wedi edrych ar ba mor dda y mae'r weithdrefn yn gweithio pan gaiff ei gwneud fel rhan o lawdriniaeth fwy.

Mae NICE wedi nodi ei bod yn bwysig mai dim ond ar gyfer cleifion y mae'r math hwn o weithdrefn yn debygol o fod yn addas iddynt y dylid rhoi cynnig arni, er y gallai fod yn anodd barnu hyn.

Beth y mae'r penderfyniad yn ei olygu i chi

Efallai fod eich meddyg wedi cynnig disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen i chi. Mae NICE wedi ystyried y weithdrefn hon am ei bod yn gymharol newydd. Mae NICE wedi penderfynu bod ansicrwydd am fanteision a risgiau disgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen y mae angen i chi eu deall cyn cytuno i'w chael. Dylai eich meddyg drafod y manteision a'r risgiau gyda chi. Efallai fod rhai o'r manteision a'r risgiau hyn wedi'u disgrifio uchod.

Gwybodaeth bellach

Mae gennych hawl i gael yr holl wybodaeth ac i gymryd rhan yn y penderfyniad a wneir am y driniaeth a gewch. Efallai y byddwch am drafod yr arweiniad hwn gyda'r meddygon a'r nyrsys sy'n gofalu amdanoch.

Gallwch ymweld â gwefan NICE (www.nice.org.uk) i gael gwybodaeth bellach am y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol a'r Rhaglen Ymyriadau. Mae copi o'r arweiniad llawn ar ddisgectomi thorasig laser endosgopig trwy'r croen ar wefan NICE (www.nice.org.uk/IPG061guidance), neu gallwch archebu copi o'r wefan neu drwy ffonio Llinell Ymateb y GIG ar 0870 1555 455 a dyfynnu rhif cyfeirnod N0580. Mae'r dystiolaeth a ystyriodd NICE wrth ddatblygu'r arweiniad hwn hefyd ar gael o wefan NICE.

Os hoffech gael mwy o wybodaeth am broblemau yn ymwneud â'r cefn, mae Galw Iechyd Cymru yn fan cychwyn da, ffoniwch 0845 4647, neu Galw Iechyd Cymru Ar-lein (www.nhsdirect.wales.nhs.uk).

Dyddiad: Mai 2004